

HALÁSZAT

Amíg nem szabályozták a Tiszát, és nem építettek védőgátat melléje, a part menti települések életében fontos szerepe volt a halászatnak. Az áradások idején medréből kilépett folyó elöntötte az árterületeket, és az ilyenkor okozott rengeteg kár mellett hasznot is hajtott, mert bő állományú halastavakat létesített a holtágakban és morotvákban, ellátva a lakosságot friss kecseggével, harcsával, ponttyal, keszeggel, kárászal.

A szabályozással gátak közé szorított folyóban aztán a halak elvesztették a tartózkodásukra, ívásukra alkalmas helyeket; a halállomány rohamos megfogyatkozásával pedig a halászat jövedelmezősége is érezhetően csökkent. A XX. század elejére már egyre kevesebben tudtak halászatból megélni.

Az ősfoglalkozásnak számító halászatnak több fajtája volt ismeretes. Így például a *kerítő* és a *merítő halászat*, amelynek fontos eszköze a víz alá süllyesztett *háló*. A legjellegzetesebb kerítő háló az úgynevezett *pirityháló* volt. A pirityháló a folyó közepén való halászásra szolgált. A vele való halászáskor két csónakra és csónakonként két-két halászra volt szükség.

A parti halászat sajátos céljaira a kanál alakú *villignek* nevezett merítőháló szolgált. Legjobban azonban a *négykávás merítő-* vagy *emelőháló* volt elterjedve. Szerkezete igen egyszerű: két félkörívben hajlított bordája, kávája keresztbe volt kötve, és az így keletkezett négy ághoz egy négyszögletes hálót hurkoltak mind a négy sarkánál fogva. A kész hálót egy hosszabb rúd végére erősítették, úgy merítették a vízbe.

Nemcsak a szerkezete más a *kecének*, a vele való halászás módja is eltért a halra váró kerítő vagy emelő halászástól. A kecézés során a jobbadán ladikkal járó halász bejárja a vízterületet, hogy az útjába kerülő halat befogja a ladikja után vontatott hálójába. A hosszú kecével inkább az apró halakat, a kurta kecével pedig a nagyobbakat kereste. Szerencsés esetben hatalmas harcsákat is fogtak vele.

A kifogott és eladásra szánt halat a halász *bárkába* tette. A bárka oldala is, fedele is lyukacsos volt, hogy a víz szabadon járhassa, és a befogott halakat a partra vontatásig, természetes környezetükben tartva, táplálja. A több napi zsákmánnyal aztán a piac előtti nap délutánján hazafelé igyekeztek. Érkeztükre benépesedett a part. A rájuk várakozók segítségével (vagy kerületésével) a bárkából a halat kosarakba, ládába rakták, és a halászfelések vagy a piacon, vagy házról házra járva árusították. Ilyenkor jelentek meg a halkereskedő *ficsérek* is.

A halászok nemcsak ismerték, hanem várták is a *ficséreket*, akik az általuk kifogott, kihalászott halmennyiséget nagyban felvásárolták, átvették, és eladási szándékkal távolabbi helyekre szállították. A *ficsérek* szekerekkel jártak, és vízzel töltött ládákból, *lajtokból* árulták az élő halat. A hal mérésére kampós mérleget, *halászfontot* használtak. Az el nem adott halat *hasították*, *sózták*, *szárították*.

A halat sütvé vagy főzve fogyasztották. A hal sütésére a háromlábú öntöttvas tepsi, főzésére a vasbogrács szolgált.